

การพัฒนาชุมชนคุณธรรมต้นแบบบ้านใหม่พัฒนา อำเภอกุเพียง จังหวัดน่าน

Development of moral community in Banmaipattana,

Phu phiang district, Nan province.

นิยานันท์ วุฒิพนมศักดิ์ Niyanun Wuttipanomsak

ธีรทัศน์ โรจน์กิจจากุล Theeratas Rojkitjakul

ธิติวุฒิ หมั่นมี Thitiwut Munmee

วิทยาลัยสงฆ์นครน่าน มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เฉลิมพระเกียรติฯ

Mahachulalongkornrajavidyalaya University Nakhon Nan Buddhist College

Alohaa55@hotmail.com

Haripunchai Review 30/08/2565

Haripunchai Review 09/09/2565

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์นี้มีวัตถุประสงค์การวิจัย เพื่อ 1) ศึกษาระดับความคิดเห็นที่มีต่อการพัฒนาชุมชนคุณธรรมต้นแบบบ้านใหม่พัฒนา 2) ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการพัฒนาชุมชนคุณธรรมต้นแบบบ้านใหม่พัฒนา 3) นำเสนอการประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรม ในการพัฒนาชุมชนคุณธรรมต้นแบบบ้านใหม่พัฒนา เป็นการวิจัยแบบผสานวิธี คือ การใช้ระเบียบวิจัยเชิงปริมาณ และระเบียบวิจัยเชิงคุณภาพ

ผลการวิจัยพบว่า

1.ระดับความคิดเห็นที่มีต่อการพัฒนาชุมชนคุณธรรมต้นแบบบ้านใหม่พัฒนา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2.ปัจจัยของชุมชน และการประยุกต์ใช้หลักอปริหานิยธรรม มีความสัมพันธ์กับการพัฒนาชุมชนคุณธรรมต้นแบบบ้านใหม่พัฒนา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.01 จึงยอมรับสมมติฐาน

3.การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมในการพัฒนาชุมชนคุณธรรมต้นแบบบ้านใหม่พัฒนา พบว่า เมื่อมีการประยุกต์ใช้หลักอปริหานิยธรรม ในการพัฒนาชุมชนคุณธรรมฯ จะเกิดการพัฒนาศูนยคุณธรรมที่มีประสิทธิภาพมากขึ้นยิ่งขึ้น โดยที่บ้านใหม่พัฒนา มีการประชุมอย่างต่อเนื่อง คนในชุมชน รู้สิทธิรู้หน้าที่ตรงต่อเวลามีความพร้อมเพรียงในการทำกิจกรรมต่างๆ มีการกำหนดมาตรการทางสังคม

เพื่อให้ประชาชน อยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข เคารพนับถือต่อบังคับบัญชา ผู้นำและผู้อาวุโสในชุมชน มีการให้เกียรติซึ่งกันและกัน รักษาจารีตประเพณีอันดีงามของชุมชน และการทำนุ บำรุง ศาสนา เป็นหัวใจหลักของชุมชนบ้านใหม่พัฒนา

คำสำคัญ : การพัฒนาชุมชนคุณธรรมต้นแบบ. บ้านใหม่พัฒนา. อปพรานิยธรรม.

Abstract

The objectives of this thesis are: 1) study the level of opinions on development of moral community in Banmaipattana; 2) study the factors related to development of moral community in Banmaipattana; and 3) to present the application of Dharma (Buddhist doctrine) in development of moral community in Banmaipattana. It is a combined research method is the use of quantitative research regulations and qualitative research regulations.

The findings were that:

1. the level of opinion on development of moral community in Banmaipattana. Overall, it is at a high level..

2. community factor and main application Aparihaniyadham is related to development of moral community in Banmaipattana. statistically significant at the 0.01 level, thus accepting the hypothesis.

3. The application of Buddhist principles in development of moral community in Banmaipattana, found that when applying the seven principles of morality in the development of moral community, There will be a more efficient development of the moral community, at Banmaipattana there are ongoing meetings. People in the community know their rights, know their duties, are punctual and are ready to do various activities. Social measures are in place for people to coexist peacefully respect for superiors Community leaders and elders have mutual respect, uphold the good traditions of the community. And preserving religion is the heart of the Banmaipattana community.

Keywords : The Development, Moral Community, Banmaipattana, Aparihaniyadhamma

บทนำ

ปัจจุบันประเทศไทยยังคงมีประเด็นความท้าทายของการพัฒนาประเทศในหลายมิติ ทั้งในด้านมิติทางเศรษฐกิจ มิติทางด้านสังคม มิติทางด้านสิ่งแวดล้อม ดังนั้น รัฐบาลจึงได้มีการกำหนด ยุทธศาสตร์ชาติในระยะ 20 ปี (พ.ศ.2561-2580) เพื่อให้ประเทศไทย บรรลุวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้วด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” โดยมุ่งเน้นที่จะพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี คนเก่ง และมีคุณภาพ สร้างสังคมไทยเป็นสังคมที่เกื้อกูลและแบ่งปัน รวมทั้งมีการบูรณาการทุกภาคส่วนในเชิงพื้นที่ผ่านกลไกประชารัฐเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน ในการสร้างความสงบสุขและคุณภาพชีวิตที่ดีแก่ประชาชน (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2560), หน้า 1.

กระทรวงวัฒนธรรม ดำเนินงานโครงการชุมชนคุณธรรมน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงขับเคลื่อนด้วยพลังบวร เพื่อสร้างคนดี สังคมดี ให้คุณธรรมนำการพัฒนาตามแผนแม่บทส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2559 - 2564) และสนองนโยบายรัฐบาลตามยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี โดยการนำมิติทางวัฒนธรรมมาใช้ในการสร้างความเข้าใจ เข้าถึง และพัฒนา ให้ทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม ตลอดจนพลังบวร (บ้าน ชุมชน วัด ศาสนสถาน โรงเรียน ราชการ) ได้มีส่วนร่วมร่วมกันสร้างชุมชนคุณธรรมภายใต้หลักธรรมทางศาสนาหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และวิถีวัฒนธรรมที่ดีงาม โดยมีเป้าหมายการสร้างคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นคนดีมีคุณธรรม มีจิตสำนึก คำนึงถึงประโยชน์ของชาติ สร้างสังคมไทยให้เป็นสังคมที่เกื้อกูลและแบ่งปัน เกิดสังคมคุณธรรมที่คนในชุมชนเคารพเทิดทูนในสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์สำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรมสนองนโยบายกระทรวงวัฒนธรรมในการขับเคลื่อนการดำเนินงานโครงการชุมชนคุณธรรมน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงขับเคลื่อนด้วยพลังบวร โดยสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดลงพื้นที่สร้างความรู้ความเข้าใจให้ผู้นำและประชาชนในชุมชนต่างๆ ดำเนินการตามกระบวนการสร้างชุมชนคุณธรรม มีการกำหนดเป้าหมายการพัฒนา "ปัญหาที่อยากแก้และความดีที่อยากทำ" ร่วมกันจัดทำแผนพัฒนาส่งเสริมคุณธรรม "การระเบิดจากข้างใน" ตามความต้องการของคนในชุมชนเพื่อประโยชน์สุขของคน ในชุมชน ร่วมกันจัดกิจกรรมตามแผนพัฒนาส่งเสริมคุณธรรม ร่วมกันติดตามประเมินผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องและเพิ่มเติมกิจกรรมในมิติต่าง ๆ มีการยกย่องบุคคลทำความดีเพื่อสร้างขวัญกำลังใจและเป็นแบบอย่าง ในการ ทำความดี จนกระทั่งพัฒนาชุมชนเป็นศูนย์เรียนรู้ เมืองดีความรู้ ขยายผลสู่ชุมชนอื่น พร้อมเปิดชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชุมชนคุณธรรมฯ (สำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม, 2561), หน้า 1-2.

กระแสโลกาภิวัตน์ได้ทำให้เกิดการเคลื่อนไหวทางวัฒนธรรมจากต่างชาติเข้าสู่ประเทศไทยผ่านสื่อและเทคโนโลยีสารสนเทศที่ไร้พรมแดนโดยพบว่าปัจจุบันคนไทยมีการเปิดรับและแลกเปลี่ยนเรียนรู้กระแสวัฒนธรรมจากต่างชาติในรูปแบบต่าง ๆ อย่างไร้ขอบเขต ส่งผลให้เกิดวิกฤติ ด้านคุณธรรมในสังคมไทย โดยพบว่าคุณธรรมและจริยธรรมของคนไทยลดลง มีพฤติกรรมที่เปลี่ยนไป ขาดจิตสำนึกสาธารณะโดยให้ความสำคัญกับเรื่องส่วนตนมากกว่าส่วนรวมทำให้คุณธรรมและจริยธรรมของคนไทยลดลง นำไปสู่ปัญหาทางสังคมในรูปแบบต่างๆ ดังนั้น จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเร่งเสริมสร้างให้คนไทยมีศีลธรรมคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ด้วยการส่งเสริมนำพลัง "บวร" บ้าน วัด ศาสนสถาน โรงเรียน ร่วมสร้างสังคมคุณธรรม เนื่องจาก เป็นสถาบันหลักทางสังคมที่มีบทบาทสำคัญต่อการปลูกฝังศีลธรรมสร้างจิตสำนึกให้คนมีคุณธรรมจริยธรรม และอบรมหล่อหลอมให้เด็กเยาวชนมีความเข้มแข็งทางจริยธรรม (กรมการศาสนา กระทรวงวัฒนธรรม, 2560), หน้า 8-9.

จังหวัดน่าน โดยสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดน่านดำเนินการขับเคลื่อนโครงการชุมชนคุณธรรมน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงขับเคลื่อนด้วยพลังบวร ในพื้นที่จังหวัดน่านโดยได้ดำเนินการคัดเลือกบ้านใหม่พัฒนา หมู่ 4 ตำบลน้ำเกีฮอง อำเภอภูเพียง จังหวัดน่านเป็นชุมชนคุณธรรมน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงขับเคลื่อนด้วยพลังบวรต้นแบบของจังหวัดน่าน ซึ่งเป็นหนึ่งใน 701 ชุมชนคุณธรรมฯต้นแบบ ของกระทรวงวัฒนธรรมที่มีวัฒนธรรมประเพณี กิจกรรมทางวัฒนธรรม แหล่งท่องเที่ยว และผลิตภัณฑ์โดดเด่น ที่เป็นอัตลักษณ์ของชุมชน เป็นชุมชนที่ผ่านการประเมิน 9 ข้อ ตามเกณฑ์การประเมิน 1) ด้านกระบวนการพัฒนาชุมชน จำนวน 3 ข้อ (1.1) ประกาศเจตนารมณ์หรือข้อตกลงของชุมชน (1.2) กำหนดเป้าหมายของชุมชน ปัญหาที่อยากแก้ ความดีที่อยากทำ (1.3) จัดทำแผนชุมชน 2) ด้านการดำเนินงานตามแผน จำนวน 3 ข้อ (2.1) ดำเนินการตามแผนชุมชน (2.2) ติดตามประเมินผล (2.3) ยกย่องบุคคลทำความดี และ3) ด้านพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลง จำนวน 3 ข้อ (3.1) ประเมินผลสำเร็จ (3.2) ขยายผลกิจกรรม(3.3) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ซึ่งการดำเนินการขับเคลื่อนโครงการชุมชนคุณธรรมน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงขับเคลื่อนด้วยพลังบวร ในพื้นที่จังหวัดน่าน ยังประสบปัญหาในการดำเนินโครงการโดยที่ชุมชนในพื้นที่จังหวัดน่านยังไม่เข้าใจในกระบวนการ รวมถึงปัจจัยที่มีส่วนในการพัฒนาชุมชนให้เป็นประสบผลสำเร็จไปสู่การเป็นชุมชนคุณธรรมต้นแบบ (สำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม, 2561), หน้า 65-66

ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาความโดดเด่นของการพัฒนาชุมชนคุณธรรมต้นแบบบ้านใหม่พัฒนา อำเภอภูเพียง จังหวัดน่าน โดยศึกษาระดับความคิดเห็นที่มีต่อการพัฒนาชุมชนคุณธรรมต้นแบบบ้านใหม่พัฒนา ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการพัฒนาชุมชนคุณธรรมต้นแบบบ้านใหม่

พัฒนา และการประยุกต์ใช้หลักธรรมในการพัฒนาชุมชนคุณธรรมต้นแบบบ้านใหม่พัฒนา อำเภอกู่เพียง จังหวัดน่าน และผู้วิจัยคาดหวังว่าผลการศึกษาวิจัยนี้จะเป็นประโยชน์แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการขับเคลื่อนชุมชนคุณธรรมเพื่อผลักดันชุมชนคุณธรรมอื่นๆ ให้เกิดการพัฒนาเช่นเดียวกับชุมชนคุณธรรมต้นแบบบ้านใหม่พัฒนา อำเภอกู่เพียง จังหวัดน่าน และผู้วิจัยเห็นว่าหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา เป็นสิ่งที่สำคัญและเหมาะสมที่จะนำมาประยุกต์ใช้โดยเฉพาะหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาซึ่งเป็นศาสนาที่คนไทยส่วนมากยอมรับนับถือมีหลักธรรมที่ครอบคลุมและเหมาะสม สำหรับนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาชุมชนคุณธรรม คือ หลักอปริหานิยธรรม เป็นหลักธรรมหรือคุณธรรมที่เป็นคุณเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจผูกใจคนและประสานหมู่ชนให้มีความสามัคคีเป็นหลักธรรมที่เป็นการปลูกจิตไม่ตรีตนน้ำใจต่อกัน และกัน ทำให้สังคมเกิดความเป็นสุข

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นที่มีต่อการพัฒนาชุมชนคุณธรรมต้นแบบบ้านใหม่พัฒนา อำเภอกู่เพียง จังหวัดน่าน
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการพัฒนาชุมชนคุณธรรมต้นแบบบ้านใหม่พัฒนา อำเภอกู่เพียง จังหวัดน่าน
3. เพื่อนำเสนอการประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมในการพัฒนาชุมชนคุณธรรมต้นแบบบ้านใหม่พัฒนา อำเภอกู่เพียง จังหวัดน่าน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การพัฒนาชุมชนคุณธรรมต้นแบบบ้านใหม่พัฒนาอำเภอกู่เพียงจังหวัดน่าน” ผู้วิจัยได้ใช้รูปแบบการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) ประกอบด้วย การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ใช้วิธีวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม (Questionnaire) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร (Population) ได้แก่ ประชากรที่มีอายุ 18 ปี ขึ้นไปที่มีสิทธิ์เลือกตั้งอาศัยอยู่ในพื้นที่บ้านใหม่พัฒนา ตำบลน้ำเกีฮ่วน อำเภอกู่เพียง จังหวัดน่าน จำนวน 494 คน (สำนักทะเบียน ที่ว่าการอำเภอกู่เพียง จังหวัดน่าน, 2564)

2. กลุ่มตัวอย่าง (Sample) ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง (Sample Size) ซึ่งได้มาจากประชากรที่อาศัยอยู่ในพื้นที่บ้านใหม่พัฒนา ตำบลน้ำเกีฮ่วน อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดน่าน ที่มีอายุ 18 ปี ขึ้นไปที่มีสิทธิ์เลือกตั้ง จำนวน 494 คน ได้ประชากรจากการสุ่มตัวอย่างจากสูตรของ ทาโร่ ยามาเน่ (Taro Yamane) จำนวน 222 คน ซึ่งใช้ระดับความคลาดเคลื่อน ที่ 0.05

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 12 รูปหรือคน ประกอบด้วย (1) กลุ่มนโยบาย จำนวน 5 รูปหรือคน (2) กลุ่มผู้นำชุมชน จำนวน 4 รูปหรือคน (3) กลุ่มวิชาการ จำนวน 3 รูปหรือคน

เครื่องมือการวิจัย

1.เชิงปริมาณ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ ได้แก่ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามกรอบของการวิจัยเรื่อง ”การพัฒนาชุมชนคุณธรรมต้นแบบบ้านใหม่พัฒนา อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดน่าน” ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามประมาณค่า 5 ระดับ แบบ Likert Scale หาค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถามโดยผู้ทรงเชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ทุกข้อมีค่าความเชื่อมั่นอยู่ในระหว่าง 0.60 – 1.00 ตรวจสอบความเชื่อมั่นด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α Coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ 0.982

2. เชิงคุณภาพ

ใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ผู้วิจัยสร้างแบบสัมภาษณ์เชิงลึก แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. เชิงปริมาณ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เพียร์สัน (Pearson's correlation)

2. เชิงคุณภาพ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาประกอบบริบทนำเสนอเป็นความเรียงประกอบตารางแจกแจงความถี่ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญเพื่อสนับสนุนข้อมูล เชิงปริมาณ

ผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การพัฒนาชุมชนคุณธรรมต้นแบบบ้านใหม่พัฒนา อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดน่าน” ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยโดยใช้รูปแบบการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Method Research) ได้

นำข้อมูลจากแบบสอบถามที่รวบรวมได้จากกลุ่มตัวอย่างมาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปการวิเคราะห์ข้อมูลทางสังคมศาสตร์ และได้นำคำตอบจากการสัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญมาวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่สามารถตอบวัตถุประสงค์ทั้ง 3 ข้อ ดังนี้

ผลการวิจัยข้อที่ 1 ความคิดเห็นที่มีต่อการพัฒนาชุมชนคุณธรรมต้นแบบบ้านใหม่พัฒนา อำเภอกุเพียง จังหวัดน่าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.97$) การพัฒนาชุมชนคุณธรรมต้นแบบ บ้านใหม่พัฒนา อำเภอกุเพียง จังหวัดน่าน มี 3 ด้าน พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชนคุณธรรมต้นแบบบ้านใหม่พัฒนา ประกอบด้วย ด้านการประเมินกระบวนการ ด้านการดำเนินงานตามแผน และด้านพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลง ทุกด้านอยู่ในระดับมาก ปัจจัยของชุมชนพบว่า ประชาชนมีความคิดเห็น โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ประกอบด้วย ด้านภาวะผู้นำ ด้านการมีส่วนร่วม ด้านการบริหารจัดการชุมชน ด้านการส่งเสริม สนับสนุนจากภาครัฐและเอกชน อยู่ในระดับมากตามลำดับ ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรมชุมชน และด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับปานกลาง หลักอุปหรณยธรรม พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็น โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ประกอบด้วย การหมั่นประชุมเป็นนิตย การพร้อมเพียงกันประชุมพร้อมเพียงกันทำกิจกรรม การไม่ตั้งกฎระเบียบที่ขัดต่อชุมชน การมีความเคารพนับถือต่อผู้บังคับบัญชา การให้เกียรติซึ่งกันและกัน การปฏิบัติตามจารีตประเพณี การทำนุบำรุง พระพุทธศาสนา ทุกด้านอยู่ในระดับมาก

ผลการวิจัยข้อที่ 2 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยของชุมชน และการประยุกต์ใช้หลักอุปหรณยธรรม กับการพัฒนาชุมชนคุณธรรมต้นแบบบ้านใหม่พัฒนา อำเภอกุเพียง จังหวัดน่าน จากการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ปัจจัยภายในชุมชน และปัจจัยภายนอกชุมชน มีความสัมพันธ์กับการพัฒนาชุมชนคุณธรรมต้นแบบบ้านใหม่พัฒนา อำเภอกุเพียง จังหวัดน่าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีระดับความสัมพันธ์ค่อนข้างสูง จึงยอมรับสมมติฐาน จากการทดสอบสมมติฐาน พบว่า หลักอุปหรณยธรรมมีความสัมพันธ์กับการพัฒนาชุมชนคุณธรรมต้นแบบบ้านใหม่พัฒนา อำเภอกุเพียง จังหวัดน่าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีระดับความสัมพันธ์ปานกลาง จึงยอมรับสมมติฐาน

ผลการวิจัยข้อที่ 3 การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรม ในการพัฒนาชุมชนคุณธรรมต้นแบบบ้านใหม่พัฒนา อำเภอกุเพียง จังหวัดน่าน พบว่า การสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (key informants) เกี่ยวกับการประยุกต์ใช้หลักอุปหรณยธรรม ในการพัฒนาชุมชนคุณธรรมต้นแบบบ้านใหม่พัฒนา อำเภอกุเพียงจังหวัดน่าน สรุปได้ดังนี้ 1) หมั่นประชุมเป็นนิตย ชุมชนบ้านใหม่พัฒนา มีการประยุกต์ใช้หลักอุปหรณยธรรม 7 ประการ มีการประชุมอย่างต่อเนื่อง เพื่อบริหารนโยบาย และจัดทำ

แผนการพัฒนาชุมชน ชุมชนได้ดำเนินการจัดประชุมสร้างความรับรู้ความเข้าใจให้กับประชาชนในชุมชนเป็นประจำทุกเดือนเพื่อให้เกิดกระบวนการคิดและนำไปปรับปรุงให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน คนในชุมชนเห็นความสำคัญของการประชุมประจำเดือนของชุมชน 2) พร้อมเพื่อกันประชุมพร้อมเพื่อกันทำกิจกรรม คนในชุมชนรู้สิทธิรู้หน้าที่ตรงต่อเวลาพร้อมเพื่อกันในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ทุกคนช่วยกันแก้ปัญหาในชุมชน ประชาชนมีความสามัคคีกันพร้อมเพื่อกันเวลาจัดกิจกรรม 3) ไม่ตั้งกฎระเบียบที่ขัดต่อชุมชน ชุมชนบ้านใหม่พัฒนา ได้กำหนดมาตรการทางสังคมเพื่อให้ประชาชนอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขและปลอดภัย โดยเน้นมาตรการรักษาความปลอดภัยและความสงบสุข กฎระเบียบในชุมชน คนในชุมชนมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นเป็นมติเสียงส่วนใหญ่แต่ต้องเคารพเสียงส่วนน้อย กฎระเบียบที่ตั้งขึ้นจะทำให้เกิดการยอมรับและนำไปปฏิบัติ 4) มีความเคารพนับถือต่อผู้บังคับบัญชา การมีความเคารพนับถือต่อผู้บังคับบัญชา ผู้นำและผู้อาวุโสในชุมชนเป็นวัฒนธรรมชุมชนที่มีมานานแล้ว ประชาชนในชุมชนบ้านใหม่พัฒนาให้ความศรัทธาและนับถือผู้นำชุมชน 5) การให้เกียรติซึ่งกันและกัน ประชาชนในชุมชนบ้านใหม่พัฒนามีการให้เกียรติซึ่งกันและกันเคารพในบทบาทหน้าที่ซึ่งกันและกัน สามารถแยกแยะในบทบาทหน้าที่ ไม่ขัดแย้งกันโดยไม่มีเหตุผล ส่งผลให้การพัฒนาชุมชนเป็นทิศทางเดียวกันและทำให้ชุมชนเกิดความเข้มแข็ง 6) ปฏิบัติตามจารีตประเพณี ของชุมชน ชุมชนบ้านใหม่พัฒนา มีการรักษาจารีตประเพณีอันดีงามของชุมชนในด้านต่างๆ ได้เป็นอย่างดี เป็นรากเหง้าของชุมชนเพื่อเป็นพื้นฐานสู่การพัฒนาด้านอื่นๆต่อไป และ 7) ทำนุบำรุง พระพุทธศาสนา เป็นหัวใจหลักของชุมชนบ้านใหม่พัฒนามีความเข้มแข็งทางการสืบทอดจารีตประเพณีทางศาสนาอย่างยาวนาน บ้านใหม่พัฒนา เป็นหมู่บ้านรักษาศีล 5 ต้นแบบ ส่งผลให้การพัฒนาด้านคุณธรรม ด้านจิตใจของคนในชุมชนอยู่ในเกณฑ์ที่ดี ชุมชนมีการกำหนดกิจกรรมในการทำนุบำรุงพระพุทธศาสนาเป็นประจำทุกปี

อภิปรายผลการวิจัย

อภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ความคิดเห็นที่มีต่อการพัฒนาชุมชนคุณธรรมต้นแบบบ้านใหม่พัฒนา อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดน่าน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ด้านการประเมินกระบวนการพัฒนาชุมชน ชุมชนมีการจัดประชุมเพื่อแลกเปลี่ยน เรียนรู้ ร่วมกันของชุมชน ซึ่งเกิดจากการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนเป็นหลัก ด้านการดำเนินงานตามแผน คนในชุมชนมีความสามัคคี ร่วมมือกันเพื่อแก้ไขปัญหาภายในชุมชน ร่วมกันดำเนินการตามแผนส่งเสริมคุณธรรมของชุมชน ร่วมกันดำเนินการทำความดีตามแนวทางที่ได้กำหนดไว้ มีการประกาศยกย่องเชิดชูบุคคล ที่ทำความดีมีคุณธรรมของชุมชน ด้านพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลง หลังจากดำเนินการตามแผนส่งเสริม

คุณธรรมประชาชนในชุมชนมีพฤติกรรมไปในทางที่ดีขึ้น ใช้ชีวิตอยู่ในวิถีแห่งวัฒนธรรมที่ดีงาม และสืบสานวัฒนธรรมของท้องถิ่น เป็นแหล่งแลกเปลี่ยน เรียนรู้ และสามารถถ่ายทอดความรู้ให้กับชุมชนอื่นได้ มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ อารีรักษ์ ยงค์ (2562) ศึกษาประสิทธิภาพการดำเนินงานของชุมชนคุณธรรมน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงขับเคลื่อนด้วยพลังบวร (บ้าน วัด โรงเรียน) ตำบลบึงนางสระแก้ว อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี พบว่า โดยรวม มีระดับความเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่งโดยเรียงตามลำดับ ได้แก่ ด้านพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลง ด้านการดำเนินงานตามแผน และด้านการประเมินกระบวนการพัฒนาชุมชน พระมหาอากาย ฐิตธมโม (ผดุงชาติ) (2563) ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารเพื่อสร้างชุมชนเข้มแข็งขององค์การบริหารส่วนตำบลกุดลาด อำเภอมือง จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า เมื่อประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารมากขึ้นก็จะส่งผลให้ชุมชนมีความเข้มแข็งมากขึ้น การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล มีความสัมพันธ์กับชุมชนเข้มแข็งขององค์การบริหารส่วนตำบลกุดลาด อำเภอมืองจังหวัดอุบลราชธานี ในเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีระดับความสัมพันธ์ที่สูงมาก กล่าวคือ เมื่อองค์การบริหารส่วนตำบลมีการบริหารงาน ที่ดี จึงส่งผลให้ชุมชน มีความเข้มแข็งมากขึ้น

อภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยภายในชุมชน ปัจจัยภายนอกชุมชน และการประยุกต์ใช้หลักอปริหานิยธรรม กับการพัฒนาชุมชนคุณธรรมต้นแบบบ้านใหม่พัฒนา อำเภอกุเพียง จังหวัดน่าน พบว่า 1 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยของชุมชน กับการพัฒนาชุมชนคุณธรรมต้นแบบบ้านใหม่พัฒนา อำเภอกุเพียง จังหวัดน่าน เมื่อพิจารณาผลจากการวิจัยสามารถนำมาอภิปรายได้ ดังนี้ ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยของชุมชน กับการพัฒนาชุมชนคุณธรรมต้นแบบ บ้านใหม่พัฒนา อำเภอกุเพียง จังหวัดน่าน โดยภาพรวม มีความสัมพันธ์ ในระดับค่อนข้างสูง มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระครูประโชติ ธรรมวงศ์ (เอกพงษ์ หิริธมโม) (2561) พบว่า รูปแบบการพัฒนาชุมชนเข้มแข็งเป็นกระบวนการเสริมสร้างชุมชนที่มุ่งส่งเสริมประชาชนให้มีคุณภาพชีวิต ที่ดีขึ้นทุกด้าน โดยประชาชน เป็นผู้ริเริ่มในการพัฒนาด้วยการพึ่งพาตนเองให้มากที่สุดและเสริมด้วยการช่วยเหลือจากภายนอกเท่าที่จำเป็น การพัฒนาเป็นการทำให้เกิดความเจริญขึ้นหรือดีขึ้น ทั้งทางด้านวัตถุและจิตใจจึงจะเรียกได้ว่าเป็นการพัฒนาที่สมบูรณ์เพราะชีวิตประกอบด้วยกายและจิตใจ พระจิตติวิส ขยวฑฺฒโน (วัฒนกานิชย์) (2561) พบว่า กระบวนการพัฒนาชุมชนวัดท่าขุ่นมี 3 ด้าน คือ 1) การพัฒนาเศรษฐกิจจะมีการร่วมประชุมค้นหาทุนทางวัฒนธรรมประเพณีวิถีพุทธเพื่อนำมาต่อยอดสร้างจุดขายและแหล่งท่องเที่ยวใหม่เพื่อให้เกิดการสร้างงาน แก่ชาวบ้านในชุมชน 2) การพัฒนาศีลธรรมให้แก่ชุมชนวัดท่าขุ่นด้วยการจัดกิจกรรมพัฒนาจิตใจและปัญญาแก่ประชาชนทั่วไปและเยาวชนและ

ส่งเสริมให้การเผยแพร่ธรรมะเข้าถึงง่ายและสะดวกด้วยการใช้สื่อออนไลน์ 3) การพัฒนาการศึกษา ให้ประชาชนโดยการแจกทุนการศึกษาให้นักเรียนนักศึกษาที่เรียนดีแต่ยากจนที่อาศัยอยู่ในชุมชนรอบวัด

2. ความสัมพันธ์ระหว่างการประยุกต์ใช้หลักอปริหานิยธรรม กับการพัฒนาชุมชนคุณธรรมต้นแบบ บ้านใหม่พัฒนา อำเภอกุญเชียง จังหวัดน่าน เมื่อพิจารณาผลจากการวิจัยสามารถนำมาอภิปรายได้ ดังนี้

ความสัมพันธ์ระหว่างการประยุกต์ใช้หลักอปริหานิยธรรม กับการพัฒนาชุมชนคุณธรรมต้นแบบ บ้านใหม่พัฒนา อำเภอกุญเชียง จังหวัดน่าน โดยภาพรวม มีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง กล่าวคือ เมื่อมีการบูรณาการหลักพุทธธรรมในการพัฒนาชุมชนคุณธรรมมากขึ้น ก็จะเกิดการพัฒนาชุมชนคุณธรรมที่มีประสิทธิภาพมากขึ้นยิ่งขึ้น ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระคำรณ อติภโท (ทองน้อย)(2562) พบว่า แนวทางการบริหารจัดการ เชิงเครือข่ายเศรษฐกิจชุมชนของกลุ่มเกษตรกร ผู้ปลูกข้าตามหลักอปริหานิยธรรมในเขตเทศบาลตำบลทุ่งน้อย อำเภอกุญเชียง จังหวัดน่าน ควรดำเนินการดังนี้ ร่วมพูดคุย ประสานงาน เพื่อนำไปสู่การแก้ไขปัญหา มีสิทธิแสดงความคิดเห็น มีการจัดทำกฎระเบียบ มีโอกาสในการเลือกผู้นำกลุ่ม ร่วมกำหนดกฎระเบียบและร่วมคัดเลือกคณะกรรมการบริหาร มีการเคารพซึ่งกันและกัน มีการกำหนดเป้าหมาย และรับรู้ข้อมูลข่าวสาร และ ควรมีการแก้ไขปัญหาาร่วมกัน พระมหาวิชญ วิสารโท (พานนท์)(2558) พบว่า เทศบาลควรจัดการประชุมให้มีการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานตามหลักอปริหานิยธรรมเพื่อให้ประชาชนได้เข้าใจและมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมหรือได้รับข่าวสารของเทศบาล และเพื่อเป็นการให้ประชาชนได้รู้และเข้าใจในการมีส่วนร่วม นั้น ควรเชิญตัวแทนของแต่ละชุมชน เช่น ผู้ใหญ่บ้าน มาประชุม และเทศบาลควรออกลงพื้นที่สำรวจความเป็นอยู่ของประชาชนเพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไข ในการบริหารงานต่อไป

อภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรม ในการพัฒนาชุมชนคุณธรรมต้นแบบบ้านใหม่พัฒนา อำเภอกุญเชียง จังหวัดน่าน เมื่อพิจารณาผลจากการวิจัยสามารถนำมาอภิปรายได้ ดังนี้ การประยุกต์ใช้หลักอปริหานิยธรรม กับการพัฒนาชุมชนคุณธรรมต้นแบบบ้านใหม่พัฒนา อำเภอกุญเชียง จังหวัดน่าน มีการประชุมอย่างต่อเนื่อง มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันในการขับเคลื่อนงานในชุมชนมีความพร้อมเพรียงกันในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ชุมชนได้กำหนดมาตรการทางสังคมเพื่อให้ประชาชนอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข มีความเคารพนับถือต่อผู้บังคับบัญชา ผู้นำและผู้อาวุโส ในชุมชน มีความเคารพนับถือซึ่งกันและกัน ทำให้การพัฒนาเป็นไปอย่างราบรื่น ชุมชนมีการรักษาจารีตประเพณีอันดีงาม มีความเหนียวแน่นด้านวัฒนธรรมประเพณี ทำนุบำรุง พระพุทธศาสนา เป็นหัวใจหลักของชุมชนบ้านใหม่พัฒนา มีความโดดเด่นในการประยุกต์ใช้หลักธรรม เป็นหมู่บ้านรักษาศีล 5 ต้นแบบ ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ ทักษิณ ประชามอญ (2560) พบว่า การนำหลักอปริหานิย

ธรรมาบูรณาการกับกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน ได้แก่ ร่วมตัดสินใจ ร่วมปฏิบัติการ ร่วมรับผลประโยชน์ และร่วมประเมินผลสามารถพัฒนาบุคลากรภาครัฐและประชาชนให้เกิดทักษะและเห็นความสำคัญของกระบวนการมีส่วนร่วม โดยยึดนโยบายการจัดประชุมกันเนื่องนิตย์ การทำงานเป็นทีม การปฏิบัติตามวัฒนธรรมองค์กร การให้ความเคารพตามหลักอาวุโส การส่งเสริมสิทธิและเสรีภาพของสตรีและผู้อื่น การสร้างความผูกพันต่อองค์กร และการดูแลและจัดสวัสดิการ เพื่อให้การบริหารงานแบบมีส่วนร่วมขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลทางปฏิบัติต่อไปอย่างยั่งยืนเวริกา แดงเรือง (2560) พบว่า แนวทางในการบริหารงานของเทศบาลตำบล หนองผึ้ง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่พบว่า หลักการบริหารนิยธรรมเมื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาการบริหารงานของเทศบาลตำบล หนองผึ้ง ช่วยให้องค์กรหรือบุคลากร หรือพนักงาน หรือแม้แต่ประชาชนที่ได้นำหลักธรรมคืออุปทานิยธรรมนี้ไปประยุกต์ใช้แล้วทำให้ความสมัคสมานสามัคคีเกิดขึ้นในกลุ่มบุคลากร อันส่งผลให้องค์กรมีแต่ความเจริญ ไม่มีเสื่อมเมื่อมองโดยภาพรวมเกี่ยวกับการบริหารงานของเทศบาลตำบลหนองผึ้ง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่เป็นอันสรุปได้ว่า เทศบาลตำบลหนองผึ้ง ได้ยึดหลักอุปทานิยธรรมเป็นแนวทางในการบริหารงาน จึงทำให้การบริหารงานประสบความสำเร็จได้ในระดับหนึ่ง

องค์ความรู้ใหม่

การพัฒนาของชุมชนคุณธรรมต้นแบบบ้านใหม่พัฒนา อำเภอภูเพียง จังหวัดน่าน เป็นการพัฒนาชุมชนที่เกิดขึ้นจากการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชน และประชาชนในชุมชนบ้านใหม่พัฒนา อำเภอภูเพียง จังหวัดน่าน ซึ่งมีการนำเอาต้นทุนที่มีอยู่ในชุมชน ทั้งในด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรมชุมชน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม นอกจากนั้นยังได้รับการส่งเสริม สนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐ และเอกชน โดยมีการนำหลักอุปทานิยธรรม คือ หลักการทำงานเป็นทีมอย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย การจัดประชุมอย่างสม่ำเสมอ มีส่วนร่วมในการจัดประชุมทำกิจกรรมอย่างพร้อมเพรียง มีกฎระเบียบที่ไม่ขัดต่อชุมชน มีความเคารพนับถือต่อผู้นำ ให้เกียรติ ซึ่งกันและกัน ปฏิบัติตามจารีตประเพณีของชุมชน ทำนุบำรุงพระพุทธศาสนา น้อมนำหลักธรรมคำสอนมาปฏิบัติใช้ในชีวิตประจำวัน ผู้วิจัยสามารถสังเคราะห์เป็นองค์ความรู้จากการวิจัยได้ LCAD : MODEL ดังนี้

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากการวิจัย

จากแผนภาพที่ ๔.๒ องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากการวิจัยเรื่อง “การพัฒนาชุมชนคุณธรรมต้นแบบบ้านใหม่พัฒนา อำเภอกู่เพียง จังหวัดน่าน” ทำให้ผู้วิจัยได้รับองค์ความรู้จากการสังเคราะห์งานวิจัย ดังปรากฏเป็น LCAD โมเดล สามารถอธิบายได้ดังนี้

L = Leader ผู้นำ ได้แก่ ความสามารถของบุคคลในการนำพาผู้ติดตามหรือสมาชิกในชุมชนเพื่อให้ประสบความสำเร็จ โดยผู้นำที่ดีต้องมีความสามารถในการตัดสินใจที่ดี สามารถสร้างและสื่อสารวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนได้ และสามารถชักจูงผู้ติดตามไปสู่เป้าหมายร่วมที่ผู้นำคนเดียวไม่สามารถทำได้ เป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ รับฟังความคิดเห็น มีส่วนร่วมในการดำเนินงานพร้อมคนในชุมชน มีความเสียสละ มีการบริหารจัดการชุมชนที่ดี มีการประชุมขับเคลื่อนการพัฒนาชุมชนอย่างต่อเนื่อง นำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเป็นแนวทาง ประชาชนมีส่วนร่วมและเข้าร่วมประชุมโดยพร้อมเพรียง สร้างกฎระเบียบในชุมชนที่เกิดขึ้นจากความต้องการของคนส่วนใหญ่ในชุมชน มีความเคารพนับถือต่อผู้อื่นในชุมชนให้ความเคารพในบทบาทหน้าที่ซึ่งกันและกันนับถือกันด้วยดีทั้งปวง ทำให้ชุมชนมีการพัฒนา

C = Capital ต้นทุนของชุมชน ได้แก่ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ขนบธรรมเนียมวัฒนธรรม ประเพณี ประชาชน ทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม การสืบทอด ขนบธรรมเนียมวัฒนธรรมอันดีงาม ของท้องถิ่นในด้านต่างๆ การทำนุ บำรุง ศาสนา เป็นหัวใจหลักของพัฒนาชุมชน เกิดการพัฒนา ด้านคุณธรรม ด้านจิตใจของคนในชุมชนอยู่ในเกณฑ์ที่ดี นำเอาภูมิปัญญาท้องถิ่นมาพัฒนาต่อยอด สร้างมูลค่า ประยุกต์เป็นผลิตภัณฑ์ต่างๆ ให้เกิดรายได้ในชุมชน มีแหล่งผลิตอาหาร และมีตลาดชุมชน การประกาศเจตนารมณ์ทางด้านสิ่งแวดล้อม การฟื้นฟู การรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมร่วมกัน

A = Agencies หน่วยงานสนับสนุน ได้แก่ การส่งเสริม สนับสนุนจากภาครัฐและเอกชน มีส่วนสำคัญที่ทำให้ชุมชนเกิดการพัฒนา โดยมุ่งเน้นการสร้างองค์ความรู้ให้กับชุมชน และการสนับสนุนงบประมาณให้กับชุมชนช่วยส่งเสริมให้ชุมชนเกิดการพัฒนา

D = Development การพัฒนาชุมชนคุณธรรมต้นแบบ ได้แก่ การพัฒนาชุมชนที่เกิดขึ้น จากการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนและประชาชนในชุมชน ซึ่งมีการนำเอาต้นทุนที่มีอยู่ในชุมชน ทั้งใน ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรมชุมชน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมถึงได้รับการ ส่งเสริม สนับสนุนจากภาครัฐและเอกชน โดยมีการนำหลักธรรมมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินกิจกรรม ต่างๆ มีการจัดทำแผนส่งเสริมคุณธรรมปัญหาที่ยากแก่ ความดีที่ยากทำ ดำเนินการตามแผน ทำให้คนในชุมชนมีพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นและมีความสุข มีการแบ่งปันความรู้ ให้ชุมชนอื่น ๆ เข้ามาศึกษาดูงานได้

สรุป และข้อเสนอแนะ

การพัฒนาชุมชนคุณธรรมต้นแบบจะเกิดขึ้นได้นั้น จะต้องอาศัยการมีส่วนร่วมจากภาคผู้นำ และภาคประชาชน นอกจากการมีส่วนร่วมของประชาชน และการบริหารงานที่ดีของผู้นำชุมชนแล้ว ต้องมีคุณธรรมเป็นตัวกำกับด้วย หลักการบริหารนิยธรรม ๗ ประการดังที่กล่าวมาข้างต้น คือหลักธรรมที่เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวน้ำใจคน และประสานหมู่ชนไว้ในสามัคคี สามารถนำมาปฏิบัติได้ในชีวิตประจำวัน ถือได้ว่าเป็นหัวใจสำคัญที่จะก่อให้เกิดความสามัคคี รักใคร่กลมเกลียวในหมู่คณะ เกิดความร่วมมือ พัฒนาไปสู่การพัฒนาชุมชนคุณธรรมต้นแบบเกิดประสิทธิภาพมากที่สุด คือ LCAD โมเดล ๑) L = Leader ผู้นำ ๒) C = Capital ต้นทุนของชุมชน ๓) A = Agencies หน่วยงานสนับสนุน ๔) D = Development การพัฒนาชุมชนคุณธรรมต้นแบบ ซึ่งข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย 1) ส่งเสริมให้ หน่วยงานภาครัฐขับเคลื่อนนโยบายหรือกำหนดแนวทางให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์

ทรัพยากรน้ำให้มีปริมาณเพียงพอต่อการอุปโภคบริโภค 2) หน่วยงานภาครัฐ ควรมีนโยบายเพื่อการสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการขยะในชุมชนให้แก่ประชาชน 3) ส่งเสริมให้มีการเรียนรู้การดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง และเรียนรู้หลักการพึ่งพาตนเองเพื่อลดค่าใช้จ่ายในภาคการเกษตรและครัวเรือน ส่วนข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ 1) จัดกิจกรรมการพัฒนาศักยภาพในการทำงานของผู้นำชุมชน และประชาชนในพื้นที่บ้านใหม่พัฒนา อำเภอกู่เพียง จังหวัดน่าน 2) ภาครัฐภาคเอกชน ในพื้นที่รับผิดชอบ ควรกำกับ ติดตามและประเมินผล การให้ความรู้ความเข้าใจในกิจกรรมหรือโครงการต่างๆที่จัดขึ้น เพื่อให้คนในชุมชนเกิดองค์ความรู้และสามารถพึ่งตนเองได้ 3) จัดอบรมเชิงปฏิบัติการผู้นำชุมชน และประชาชนในพื้นที่บ้านใหม่พัฒนา อำเภอกู่เพียง จังหวัดน่าน เพื่อให้เกิดความรู้ด้านเทคโนโลยีสมัยใหม่ และข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป 1) ศึกษากระบวนการพัฒนาชุมชนคุณธรรมต้นแบบในพื้นที่อื่นเพื่อให้เกิดการพัฒนาชุมชนที่ครอบคลุมพื้นที่ทั่วประเทศไทย 2) เปรียบเทียบการพัฒนาชุมชนคุณธรรมต้นแบบบ้านใหม่พัฒนา อำเภอกู่เพียง จังหวัดน่าน ระหว่างก่อนการพัฒนาและหลังจากได้รับการพัฒนา 3) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาชุมชนในมิติอื่นๆ เช่น การเมือง เศรษฐกิจ สังคม ประวัติความเป็นมาของคนในชุมชน เป็นต้น 4) สร้างกระบวนการพัฒนาชุมชนโดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาสู่ความเข้มแข็งของชุมชนอย่างยั่งยืน

References

- กรมการศาสนา กระทรวงวัฒนธรรม.(2560). *แนวทางการดำเนินงานชุมชนคุณธรรมขับเคลื่อนด้วยพลัง “บวร”*. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ทักษิณ ประชามอญ.(2560). “รูปแบบการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมตามหลักพุทธธรรมขององค์การบริหารส่วนจังหวัดในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน”. *พุทธศาสตร์ดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์*. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระคาร์ณ อติภโท (ทองน้อย).(2562). “การบริหารจัดการเชิงเครือข่ายเศรษฐกิจชุมชนของกลุ่มเกษตรกร ผู้ปลูกชาตามหลักอปริหานิยธรรมในเขตเทศบาลตำบลทุ่งน้อย อำเภอ โพทะเล จังหวัดพิจิตร”. *วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์*. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระครูโพธิ์ธรรมวงศ์ (เอกพงษ์ หิริธมโม).(2561). “รูปแบบพุทธพัฒนาชุมชนเข้มแข็งของศูนย์พัฒนาคุณธรรมจังหวัดกาฬสินธุ์”. *พุทธศาสตร์ดุษฎีบัณฑิต*. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัย มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

- พระจิตวิส ขยวฑฺฒ (วิเทศกณิษย์).(2561). “รูปแบบการพัฒนาชุมชนวัดท่าขนุนตามแนววิถีพุทธของ พระสงฆ์วัดท่าขนุน จังหวัดกาญจนบุรี”. *วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต*. บัณฑิต วิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระมหาวิชญ วิสารโท (พานนท์).(2558). “การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงาน ตาม หลักอุปถัมภ์ของเทศบาลตำบลโนนสะอาด อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัด หนองบัวลำภู”. *วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์*. บัณฑิต วิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระมหาอากาญ จิตธมโม (ผดุงชาติ). (2563). “การมีส่วนร่วมของประชาชน ในการบริหารเพื่อสร้าง ชุมชนเข้มแข็งขององค์การบริหารส่วนตำบลกุดลาด อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี”. *วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต*. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลง กรณราชวิทยาลัย.
- เวธิกา แดงเรือง.(2560). “การบริหารงานตามหลักอุปถัมภ์ของเทศบาลตำบลหนองผึ้ง อำเภอ สารภี จังหวัดเชียงใหม่”. *พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์*. บัณฑิต วิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.(2554). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและ สังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบเอ็ด พ.ศ. 2555 – 2559*. กรุงเทพมหานคร.
- สำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม.(2561). *701 ชุมชนคุณธรรมน้อมนำหลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ เล่มที่ 5*. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์ การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- สำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ. (2560). “*ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561 – 2580*” (ฉบับ ย่อ). สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สำนักทะเบียน, สถิติประชากรบ้านใหม่พัฒนา ตำบลน้ำเกีฮ้น, ที่ว่าการอำเภอภูเพียง จังหวัดน่าน, (ณ เดือน มีนาคม 2564), (อัดสำเนา).
- อารีรักษ์ ยิ่งคำ.(2562) “ประสิทธิผลการดำเนินงานของชุมชนคุณธรรมน้อมนำหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงขับเคลื่อนด้วยพลังบวร (บ้าน วัด โรงเรียน) ต้นแบบ วัดบางสระเกล้า อำเภอ แหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี”. *วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต*. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.